



BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERȚIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA ȘI ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 1602/1904. Pres.

Circular

La toți protopresbiterii și preoții de sub jurisdicțiunea Consistorului gr. or. rom. din Oradea-mare.

În guvernarea spirituală a poporului și în administrarea bisericilor parohiale se arată zi de zi o mulțime de neajunsuri, scăderi și iregularități din care adeseori nasc cele mai mari nemulțumiri, turburări, și în celea din urmă, indiferentismul și înstrăinarea poporului de biserică și așezămintele ei.

Neajunsurile, scăderile și iregularitățile în multe cazuri, cu durere trebuie să constatăm, provin sau din necunoștința sau din neexperiența ori neprudența păstorilor sufletești, căci cunoștințele câștigate în institutele teologice nu sunt suficiente pentru viața practică, dacă preotul nu le va lărgi și îmbogăți cu altele nouă, și nu se va perfecționa prin cetire și studiu continuu, ba, și celea învățate în școală le uită, le perde, fără neconținută repetiție, și preotul dela sate, în mijlocul oamenilor necultivați, recade, se părăginește și se rentoarce la starea ignoranței primitive. »Ear sarea dacă se va strica, cu ce se va săra? Dacă lumina, care este în tine, este întunerec, dar întunerecul oare cât de mare va fi?« (Mat. V. 13, VI. 23.)

Dorind a pune capăt acestei stări de umilire a preoților, și a le da prilej și celor mai neajutați și înapoiați a se instrui și cultiva în exercitarea direcției preoțești, ajutând și edificând unul pe altul în cele spirituale, spre sporirea dragostei și a faptelor bune, dispunem introducerea în ținerea așa numitelor **conferințe pastorale**, în fie-care tract sau circumscripțiune protopresbiterală.

În aceste conferințe se vor tracta pe rând chestiunile și problemele, care ating ceroul de

activitate pastorală a preotului ca : predicatorul cuvântului dumnezeesc, săvârșitorul tainelor, și conducătorul la fericirea temporală și cea veșnică a poporenilor.

Terminul și locul conferințelor pentru anul curent se stabilește cum urmează :

a) În protopresbiteratul Orăzii-mari, *Joi* 16/29 *Septembrie* a. c. Oradea-mare.

b) În proropresbiteratul Peșteșului, *Joi*, 23 *Septembrie* (6 *Octombrie*) a. c. Tinod.

c) În protopresbiteratul Tinței, *Marți*, 28 *Septembrie* (11 *Octombrie*) a. c. Tinca.

d) În protopresbiteratul Beliiului, *Joi*, 30 *Septembrie* (13 *Octombrie*) a. c. Beliu.

e) În protopresbiteratul Beiușului, *Luni*, 4/17 *Octombrie*, a. c. Beiuș.

f) În protopresbiteratul Vașcoului, *Joi*, 7/20 *Octombrie*, a. c. Vașcou.

Conferințele se vor ține sub președința și conducerea protopresbiterilor tractuali.

Toți preoții sunt îndatorați a participa la conferințe. Cei absenți au să-și motiveze absențarea, dar numai pentru cauze grave va fi justificabilă.

Chestiunile sau problemele de studiat și prelucrat în formă de disertațiuni, pentru asta-dată, se propun următoarele :

a) Cum să tracteze preotul cu poporeni ca să-și asigure încrederea și iubirea lor în toate împrejurările?

b) Cum să pregătească și să tracteze preotul pe poporeni săi la sf. mărturisire (ispovedanie) ca să îndrepteze și îmbunătățească viața lor religioasă-morală?

c) Datoriunile preotului în jurul școlii și pentru înaintarea învățământului, espuse pe baza regulamentelor congresuale-sinodale și a ordinațiunilor consistoriale.

Prea onorații protopresbiteri, îndată, după primirea acestui circular, vor designa și însă-

cina, pentru studierea și prelucrarea fie-cărei teme propuse, câte pe un preot, dintre cei mai inteligenți și mai capabili.

În ziua și locul fixat pentru conferințe se va ține serviciu divin cu sf. liturgie, chemarea Duchului Sfânt și predică rostită de unul din preoți, care va fi însărcinat cu aceasta de către protopresbiterul tractual, de-odată cu comunicarea circularului present.

Despre decursul conferințelor se va lua proces verbal, în care vor fi introduși preoții prezenți cum și cei absenți.

Ear Prea On. protopresbiteri pe lângă raport special, vor înainta în termen de 15 zile procesul verbal cum și disertațiunile — consistorului, care cercetându-le, va dispune, după valoarea lor, a se publica în foaia oficială a diecesei.

Oficiile protopresbiterale vor trimite fie-cărui preot câte un exemplar din circularul acesta pentru conformare.

Oradea-mare, 24 Iulie (6 August) 1904.

Vasilie Mangra,
vicar-episcopesc.

Reflexiuni.

La articolul d-lui I. Groșoreanu publicat în numerii 28 și 29 ai foaiei «Biserica și Școala» sub titlul «Să nu se piardă din vedere scopul școalei,» — voiesc să reflectez, nu însă ca să-l combat pe d-l Groșoreanu, ci ca să se lămuriască unele cestiuni, cari trebuie să ne preocupe ca învățători și conducători ai poporului.

D-l Groșoreanu susține în partea primă, că materialul de învățământ e numai mijloc, pentru a realiza scopul școalei, care în primul loc e agerimea minții. Ear' în partea a doua ne arată cum să predăm materialul, ca să putem realiza scopul susindicat, respective învățătorul să aleagă și să scoată din întreg materialul numai esența și să estragă și să predee numai aceea, ce e neîncunjurat de lipsă la ajungerea scopului.

Nu consimt cu d-l Groșoreanu în partea primă, pentru-că școala necondiționat trebuie să aibă două scopuri: scopul formal și cel material. Prin materialul de învățământ trebuie să desvoltăm în armonie toate facultățile spirituale, și prin desvoltarea acestor facultăți să nisuim a îmbogăți sufletul elevului cu cunoștințele necesare. Ambele scopuri trebuie să nisuiască paralel și să se sprijinească reciproc. Materialul prescrist în planul de învățământ încă dovedește, că școala necondiționat trebuie să împărtășiască elevilor anumită cantitate de cunoștințe. Dacă scopul școalei ar fi numai agerimea minții, a-

tunci ar fi superflu să propunem atâtea obiecte de învățământ înșirate taxative în planul de învățământ, pentru-că acelaș scop s'ar putea ajunge și cu 2—3 obiecte de învățământ.

Aprob însă, ca materialul să se reducă, având a se alege și scoate din întreg materialul numai esența și a se preda numai ceea-ce e neîncunjurat de lipsă și aceasta nu pentru-că elevii nu ar avea lipsă de toate cunoștințele prevăzute în planul de învățământ, ci pentru-că nu permite timpul fizic și estensiunea materialului împedecă realizarea scopului formal. Nu cea-ce mănca omul, îl nutrește și susține, ci cea-ce poate mistui. Măncarea multă și nemistuită este izvorul boalelor trupești. Așa stăm și cu hrana sufletească. Numai acele cunoștințe trec în proprietatea elevului, cari le-a putut înțelege și pătrunde, ca să nu zic mistui. Numai ideile și noțiunile clare luminează mintea și desvoaltă judecata proprie și peste tot puterile sufletești, pe când cele confuze și superficiale tâmpesc mintea. Ca elevul să poată bine pătrunde obiectul predat, și ca prin întrebările noastre să-l putem conduce, ca singur să afle adevărul și astfel să-i agerim mintea și să-i desvoltăm judecata proprie, avem lipsă de timp, este deci prea natural, că scopul formal nu-l putem realiza decât numai dacă vom reduce materialul în sensul arătat de d-l Groșoreanu.

Cine însă garantează, că toți comisarii și învățătorii și școlari înțeleg și pretind aplicarea planului de învățământ așa, ca d-l Groșoreanu?!

Esperința ne arată în multe locuri tocmai contrarul. Se pretinde dela învățător la examen, ca să arete cât au știut copii învăța din fie-care obiect de învățământ și cât de fluid știu răspunde. Dela aceste atârnă succesul examenului, așa, că învățătorul e *constrâns* așa zicând să a-lerge în ruptul capului ca să poată cât de multe cunoștințe înșuși cu elevii săi. Un învățător a fost descvalificat pentru-că elevii clasei 2 nu au știut «Credeul» altul a fost lăudat, că elevii răspund și învățătorul propune ca în gimnasiu, deși altul e scopul și metoda școalei populare și altul e al școalei gimnasiale și ear' alt învățător a fost lăudat pentru sumedenia cunoștințelor, cari afirmative le-ar fi împărtășit elevilor săi. Ar fi fost foarte instructiv, dacă s'ar fi pretins măcar odată, ca inspectorii școlari să motiveze în scris pentru-ce au cvalificat pe un învățător laudabil și pe altul suficient ori chiar insuficient. Din motivările aceste s'ar fi putut constata, *ce și cum* se pretinde dela învățător. Chiar în timpul cel mai nou a obvenit cazul (nu în tractul nostru), că un comisar consistorial a pretins de la un învățător lucruri, ce alt comisar a desaprobat.

Evident, că vina nu e la învățători și îndreptarea nu dela ei are să porceadă. Ca învățământul să poată înainta trebuie în primul loc ca domniile comisari să procedă solidari. Se impune deci o conferință a tuturor comisarilor consistoriali din diecesă, în care să constate defectele învățământului și să întrevină solidari pentru delăturarea lor, ca învățătorii să se știe orienta și să nu fie espuși în fie-care an a se conforma diferitelor pretensiuni ale comisarilor.

Atunci învățătorii nu vor mai auzi impuțări de acelea, că umplu capul copiilor cu o sumedenie de cunoștințe *din simplul motiv că să vadă cât de mult știu copii și ca să captiveze pe omul laic*, pentru-că învățătorul acela diligent, care are răbdarea și își jertfește sănătatea și viața pentru a umplea capul copiilor cu o sumedenie de cunoștințe, de sigur va fi recunosător, dacă se va convinge, că succesul examenului nu depinde mai mult dela mulțimea cunoștințelor, ci dela prelucrarea lor pentru-că atunci — prin reducerea materialului — va dispune de timp suficient, ca aceea ce propune, să se poată preda fundamental și bine, așadară cu mai puțină ostăneală va putea obține mai bun succes real. Cu alte cuvinte învățătorul nu va fi constrâns pentru scopul material să neglige scopul formal. Ca să fiu bine înțeles observ, că aici înțeleg pe învățătorii diligenți, cari își iubesc școala și poporul, și cari pe lângă o direcțiune și plan precis și bine statorit pot face minuni, pentru aceștia, cer procederea solidară a domnilor comisari. Cu cei neglijenți nu putem discuta metode și principii pedagogice pentru-că celui neglijent și indiferent nu-i poate ajuta nici un metod!

Mihai Păcățian,
preot-catichet.

Discursul festiv,

rostit de d-l Dr. Dimitrie Onciul la serbarea centenarului IV, dela moartea lui Ștefan cel Mare.

(Urmare.)

Iar papa Sixt IV scriea eroului dela Racova: „Faptele tale contra necredincioșilor Turci, dușmanii noștri comuni, ce le-ai îndeplinit până acum cu atâta înțelepciune și vitejie, au adăugat atâta strălucire numelui tău încât toate gurile te numesc și toți într'un gând preamult de laudă.”

Și chiar cronicarul turcesc, uimit de învingătorul oștilor lui Mohamed, zice: „Mare bărbat și Turcilor asemenea, de ai noștri neinvins.”

Ștefan însuși, adresând dela Suceava în 25 Ianuarie o misivă către principii creștini prin care le anunța învingerea și-i invita să participe la continuarea luptei contra dușmanului comun le scria:

„Prealuminaților și măriților din toată Creștinătatea, în ori-și-ce loc va ajunge această scrisoare a

noastră, Noi Ștefan Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn țarei Moldovei, omenoasă închinăciune și dorință de toate bunurile pentru Măriile Voastre trimitem. Necredinciosul împărat turcesc de multă vreme a fost și este dărâmatul Creștinătății, și în toate zilele se gândește cum să o subjuge. Deci facem cunoscut Măriilor Voastre că, pe la sfânta Bobotează de curând trecută, Turcul trimisă asupra noastră o mare oaste a sa de 120.000, încă și pe Domnul Munteniei cu toată puterea lui Iar noi ne armarăm împotriva lor, cu ajutorul lui Dumnezeu celui atotputernic, noi în fața dușmanilor Creștinătății. Invinsui-am și i-am pus sub picioarele noastre, și pe toți i-am repus cu tăișul sabiei, pentru care lucru Dumnezeu fie laudat. După aceasta, necredinciosul Turc vreme să-și răsbune cu capul și cu gândul său asupra noastră, voind să cuprindă această poartă a Creștinătății ce întimpină în țara noastră, de care lucru Dumnezeu să ne păzască. Și dacă această poartă ar fi pierdută de mine, toată Creștinătatea ar fi amenințată. Deci cerem prietenilor voastre să vă ridicați fără preget asupra dușmanului Creștinătății cât mai este timp. Noi din această parte făgăduim pe credința noastră creștinească să stăm cu capul nostru și să luptăm până la moarte pentru Creștinătate. Așa făcând și voi din cealaltă parte, pe uscat și pe apă, de astădată cu ajutorul lui Dumnezeu celui atotputernic să-i tăiem dreapta. Deci nu întârziati!”

Ce măreață apare personalitatea eroului în aceste proprii cuvinte ale sale! Ce mândră conștiință de sine și de însămnătatea țarei sale în marea luptă ce el întreprinse, și ce judecată dreaptă despre gravitatea momentului pentru Creștinătatea întreagă!

În numele legii lui Cristos el chema pe toți principii creștini la lupta sfântă, cu credință tare în biruința ce trebuia să încoroneze armele legiunilor unite ale creștinilor. Dar cuvântul lui cel plin de credință nu găsea resunet în inimile sceptice ale contemporanilor săi, ci el rămase să țină drept el singur furtunei îngrozitoare ce nu întârzia să se descarce asupra lui și asupra Moldovei sale.

*

În anul următor, sultanul Mohamed în persoană cu înfricoșata oaste, împreună cu Basaraba Laiot, oaste în putere totală de 200.000, ajutorată încă și de 30.000 de Tătari, veni să și ia răsbunare Lui i-se puse în cale Ștefan singur, numai el cu Moldovenii săi 40.000.

După-ce bătu și goni ordele tătărăști ce pe neașteptate făcură o diversiune, jefuind țara dela gura Nistrului până lângă Suceava, Ștefan lăsând ostașii țărani pe câte-va zile să-și caute vetrele pustiite, se retrase cu restul oștirea spre muți. Aci, la Valea-Albă, loc numit de atunci Răsboieni, Thermopylele Române, în 26 Iulie 1476, cei 10.000 de curteni călări cu cari eroul rămase să susțină eroica luptă se închină morții. Floarea Moldovei rămasă să susțină eroica luptă se închină morții. Floarea Moldovei rămasă atunci pe câmpul de război. „Mulți din Boerii cei mari au picat,” — zice cronicarul — „și vitejii cei buni au perit cu totul atunci. Și fu scârbă mare în toată țara, și tuturor domnilor și erailor de prin împrejur.” Ștefan scăpă ca prin minune, cu puțini ai săi. Era înfrângerea lui cea dintâie. El fu înfrânt, dar nu invins. Era o înfrângere din acele ce rămân înscrise în cărțile istoriei ca fapte de neperitoare glorie

„Eu și curtea mea” — zice el prin solul său la republica Veneției — „am făcut tot ce am putut, și s'a întâmplat ce v'am spus. Care lucru cu cuget că

a fost voia lui Dumnezeu, ca sa mă pedepsească pentru păcatele mele. Lăudat fie numele lui!"

Lăudat fie numele lui: căci învingerea repurtată de Mohamed era ca și o înfrângere. Turcii părăsiră Moldova cu mari pierderi, fără să fi luat nici o singură cetate, și fără nici un câștig în afară de prada ce făcuse. Decimați prin boală și foame, ei mai fură loviți de Ștefan la întoarcere așa încât, cum spune un cronicar austriac, „mulți au fost uciși în fugă, mulți s'au înecat în Dunăre." Era — cum și regele Ungariei Matiaș Corvin, zice scriind către papa — „o fugă rușinoasă."

Legenda ce ne-a transmis cronicarul Neculcea în „Oseamă de cuvinte de bătrâni" atribue această miraculoasă isbândă a lui Ștefan îmbărbătării lui prin un cucernic sehastru, care-i făgădui biruința pentru o mănăstire, și poveței primite dela muma vrednică de fiul ei, muma care nu l-a lăsat să intre învins în cetate, trimițându-l să învingă sau să moară în războiu.

Isbânda fu câștigată și asupra lui Basaraba Laiot, pe care Ștefan, în unire cu oastea ungurească ce-veni în ajutor prea târziu pentru a se folosi de ea contra Turcilor, îl scoase din nevrednicia domnie.

După patru ani, luptele cu Turcii începură din nou. Ștefan căută să înlăture dela tronul Țării-Românești pe un alt Basarab rătăcit, Basaraba Țepeluș, și acesta pus în domnie de dânsul, dar devenit apoi, ca și Laiot, partizan al Turcilor și susținut de ei. Învingător asupra lui Țepeluș, care fu resturnat, cu tot ajutorul primit dela Turci, el avu apoi să îndure neorocul răsboiu din 1484 pentru Chilia și Cetatea-Albă. După eroică apărare contra unei puteri dușmane de 300.000 de oameni și 100 de corăbii care veniră asupra lor cu sultanul Baiazid II în frunte, cele două cetăți căzură în mâinile Turcilor. Era, al doilea din cele două războaie pierdute de Ștefan, care și de astădată rămase fără nici un ajutor dela vecinii creștini. Până în doi ani după aceasta, el bătă pe neîmpăcatul dușman de două ori, la Catlabuga și la Scheia, ultimele lui lupte cu Turcii, dar fără să poată recuceri cetățile pierdute.

Încercarea din urmă a lui Ștefan de a face o coaliție contra dușmanului Crucii, pentru care el căută să câștige și pe marele-duce al Moscovei, Ivan Vasilievici, cuscruul său, nu isbuti. Legăturile de pace ale Ungariei și Poloniei cu Poarta, cu care ambele state încheiară armistiții, îl siliră să renunțe a duce mai departe lupta sfântă, lupta pe care o începuse cu atâta credință și entuziasm, lupta pe care o susținuse cu atâtea sacrificii și decepțiuni. Cine poate să știe ce biruințe pentru Creștinătate el ar mai fi putut să îndeplinească, dacă principii creștini îl secundau cu-venit.

El singur luptând eroica luptă, mântuiește a adus neamului său. Mântuiește i-a adus, ajutându-l să treacă prin acea mare criză a cărei victimă au devenit toți ceialalți creștini din Sud-estul Europei, și ferindu-l să împartă aceeași soartă nefericită, așa încât Statul român pută să păstreze și mai departe, deși sub suzeranitate turcească, o viață politică a sa proprie, o viață națională. El astfel într'un timp de „cum-până mare pământului nostru și nouă," pasul soartei l-a hotărât.

*

În greaua luptă ce a purtat pentru Cruce și neam, Eroul strălucește nu mai puțin și prin faptele păcei.

Cele 44 de mănăstiri și biserici zidite de el și bogat înzestrate, din care 7 sunt în Bucovina, era tot

atâtea locașuri de cultură a neamului românesc, de învățură creștinească și de întărire sufletească. Literatura cultivată în ele, cea bisericească și cea profană, în care se distinge mai ales istoriografia prin analele dela Putna, scrise în această mănăstire, a fost întemeietoare pentru cultura literară din urmă.

Arhitectura, pictura și odoarele lor sunt cele mai prețioase monumente ale artei naționale. Iar averile hărăzite lor, ca și multor mănăstiri ale ctitorilor de mai-nainte, — averi din care s'a format, în cea mai mare parte, și marele fond bisericesc al Bucovinei, creat de fericit-pomenitul împărat Iosif II, — au asigurat Bisericii și Țării mijloace bogate de bună-stare și prosperitate.

Așa viața de domn nu era menită să se sfârșească fără ca ea să fie încoronată, dupe gloria luptei pentru Cruce și dupe gloria faptelor Păcei, și de gloria Neatârării.

În Codrul-Cozminului, la 26 Octomvrie 1497. Ștefan, înfrângând trufia suzeranului polon, își cuceri neatârarea desăvârșită. Neînțelegerile ce au precedat această ruptură se arătară curând după pacea încheiată de Polonia cu Poarta în 1489, pace prin care așteptatul ajutor dela puterea suzerană spre recucerirea cetăților Chilia și Cetatea-Albă se dovedi ca făgăduință amăgitoare.

Când apoi, după moartea lui Matiaș Corvin în 1490, coroana Ungariei era disputată de Vladislav, fiul regelui polon, și de Maximilian de Austria, fiul împăratului german, Ștefan se declară pentru nobilul Habsburg. Maximilian știa să prețuiască amicia lui. El îi dădu plenipotențe extraordinare în Transilvania și provoca staturile transilvane să dea ascultare domnului Moldovei, împuternicit să primească, în numele lui Maximilian, jurământul de credință al Ardelenilor și să-i apere. Această apropiere a lui Ștefan de imperiul german și de casa Habsburgilor este o frumoasă probă de pătrunderea sa politică, nu mai prejos de genul său militar. Și este o minunată ursită a istoriei, în tainele ei nepătrunse, cum Augustilor Urmași ai amicului său cu vederi largi le-a fost destinat să ocrotească mormântul seu și fundațiunile sale pioase în această țară.

Relațiunile lui Ștefan cu Polonia, devenite în acel timp ostile, au urmat să fie, și după recunoașterea lui Vladislav ca rege al Ungariei în urma pazei lui cu Maximilian, tot mai încordate, până când vechile legături de vasalitate fură rupte cu desevârșire în Codrul Cozminului. Pacea mijlocită apoi de regele Ungariei fu încheiată în 1449, prin un alt tractat de alianță defensivă și ofensivă între domnul Moldovei și regii Poloniei și Ungariei ca aliați egali, alianță îndreptată mai ales contra Turcilor.

Secolul se încheia cu un rezultat din cele mai mari ale istoriei române; Ștefan domnul Moldovei, după 43 de ani de lupte vitejești și de înțeleaptă domnie, intră într'un nou socol ca suveran singur stăpânitor în neatârare recunoscută de suzeranii de altă dată ai Moldovei, încununat de glorie, admirat în căteși patru părți ale lumii. Era un moment de înălțare cum neamul românesc n'o avuse până atunci și cum n'a mai avut-o de atunci decât în zilele noastre.

Când pe urmă, înainte de a se împlini patru secolii gloriosul Urmaș al gloriosului Domn conducea peste Dunăre vitejii României ca să recucerască neatârarea țerei lor reinălțate din seculară umilire, umbra eroului dela Racova și Resboieni, dela Baia și dela Codrul-Cozminului însuflețea inimele eroilor dela Grivița și Plevna, Rahova și Smârdan.

Și când chipul străbunului reapărea în bronz în capitala Moldovei, încunjurat de trofee din războiul

Independenței, România încoronată cu regala coroană de oțel îl saluta prin glasul poetului care a cântat gloria lui:

„O Stefane! . . .
 „Azi Teara mândră te primește,
 „Purtând coroana de oțel.
 „Tu, ce viteaz ai apărât-o,
 „Privește-o! . . . Deamnă-i s'o privești:
 „Independentă ai lăsat-o.
 „Independentă o găsești.“

Împreună cu țeara recunoscătoare, Istoria se închină lui.

Este respălată în Istorie!

Și cât timp va fi sub soare suflare românească, numele lui preamărit va fi din veac în veac!

*

Spre a-l preamări pe el, Români din toată țara și de pe tot pământul românesc, împreună cu bunii creștini din alte neamuri, ne-am adunat astăzi aci la mormântul lui.

Venit-am la acest mormânt ca la un izvor de viață și de virtute, izvor de însuflețire și de îndemn la fapte patriotice și creștinești. Venit-am pentru ca preamărindu-l pe el, sufletele noastre să le înălțăm și să le întărim, neamul să ni-l cinstim și țeara ce în sânul ei păstrează acest preascump odor.

Acum 400 de ani, mare jale și plângere era în toată țeara Moldovei, jale și grije în Creștinătate. Căci zice cronicarul:

„Ingropatau pe Stefan Vodă în mănăstirea Putna cu multă jale și plângere tuturor locuitorilor țării, cât plângea toți ca după un părinte al lor, că cunoștea toți că s'au scăpat de mult bine și apărare. Ce după moartea lui îi zicea sfântul Stefan Vodă, nu pentru suflet ce este în mâna lui Dumnezeu, că el încă au fost om cu păcate, ci pentru lucrurile sale vitejești, carele nimene din domni, nici mai înainte nici după aceea nu lau ajuns.“

Ear medicul venețian Leonard de Massari, martor al ultimelor momente ale lui Ștefan, la 24 de zile dupe moartea lui, scriea din Buda către dogele:

„Ștefan Voevod, fiind aproape de moarte, precum în viață așa și în moarte s'au arătat înfricoșat și înțelept. Căci înțelegând că este zizanie între boieri pentru alegerea noului domn, îndată porunci de-l duseră în câmp unde era adunați toți ai sei, și puse de prinse pe capii zizaniei de ambe părțile și-i dete morții“. El știa că zizania este vrășmașul cel mai prinejdios al neamului. — „Apoi le cuvătă lor, zicându-le că dupe cum simte, peste puțin trebuie să moară și nu mai poate să-i stăpânească și să-i apere; el nu vrea să le lase alt urmaș decât pe care ei și-l vor alege domn și pe care ei îl vor socoti mai vrednic să-i stăpânească și să-i apere de dușmani. Atunci toți aleseră pe fiul mai mare, care era lângă dânsul și pe care el îl voia; și așa el earăși porunci de-l duseră afară, și puse pe fiu în scaunul seu, și puse de-i jurară toți credință, și așa înainte de moarte făcu pe fiu voevod. Apoi se întoarse în pat, și peste doue zile își dete sufletul și muri.... D-zeu să păzească“ — continuă Leonard de Massari — „ca nu cum-va Turcii să ia această țară, căci atunci Polonia și Ungaria ar fi strivite, și în urmă toată Italia și Creștinătatea“.

În primejdie Creștinătatea: acesta era simțământul lumii creștine în fața eroului adormit, marele apărător ai Creștinătății.

Inregistrând moartea lui Ștefan, cronicarul contemporan al Poloniei, Matei Miechowski, zice: „O, bă-

bat triumfător și victorios, care glorios a triumfat de toți regii vecini; om fericit care toate darurile norocului le avea în plin; și ceea ce natura dă altora numai în parte, unora înțelepciune cu astuție, unora virtuți eroice și dreptate, ce mai afeasă din toate virtuțile, iar altora biruință asupra vrășmașilor, acestuia ea toate de odată le-a hărăzit și le-a dat, ca să strălucească întru toate!“

„Fostau bărbăt ca acela“ — zice un alt cronicar polon (Martin Kromer) — „care, pentru inima lui cea mare, pentru înțelepciunea lui și pentru faptele lui eroice, în veci trebuie să se pomenească“.

Cu așa laude îl pomenesc la moarte și alți cronicari străini.

Așa era judecat, așa era plâns, acum 400 de ani, domnul Moldovei, în toată Creștinătatea. Astăzi, nu jale și plângere ne-au adunat la mormântul lui, ci recunoștință și admirare pentru el, dor de înălțare și întărire sufletească pentru noi.

Măreață Umbră, revarsă lumina ta asupra noastră și asupra neamului teu întreg, și spre faptele iubirei de țeară, ale iubirei de neam, ale iubirei de lege, virtuți prin care tu strălucești în veacuri, îndreaptă și unește cugetele noastre!

Români din toată Țara, Români de pretutindeni! Uniți în jurul acestui mormânt, împărătește ocrotiți de M. S. preluminatul Împărat și Duce Francisc Iosif I (strigate: Trăiască!), și unind glasul nostru în strigătul „Trăiască Împăratul,“ să unim cugetele noastre, pentru ca toți într'un gând să ridicăm sus inimile și împreună cu premăritorii eroului cei dincolo de mormânt să zicem rugăciunea:

„Etern Atotputernic, o Creator sublim,
 „Tu ce dai lumii viață și omului cuvânt,
 „În tine crede, speră întreaga Românie . . .
 „Glorie ție 'n ceruri, glorie pe pământ!“

„Etern Atotputernic, o Creator sublim,
 „Tu care ții la dreapta pe Ștefan erou sfânt,
 „Fă 'n lume să străluce iubita-i Românie . . .
 „Glorie ție 'n ceruri, glorie pe pământ!“
 Glorie!

CRONICA.

† *Necrolog.* Ioan Groza sen., protopresbiter în pens., ca tată, în numele său și al numeroșilor consăngei, cu inima frântă de durere anunță adormirea în Domnul a iubitului și neuitatului său fiu, resp. frate unchi și consăngean Ioan Groza jun., presbiter gr. or. rom. al Halmagiului și fost asesor referent la Consistorul gr. or. rom. din Oradea-mare, întâmplată la 24 Iulie v. 6 August n. 1904 la orele 5 d. am., după grele suferințe și împărțit fiind cu Sfintele Taine a muribunzilor, în etate de 46 ani, în al 3-lea an de protopresbiter și al 12-lea al preoției sale. Rămășițele pământesti ale scumpului defunct s'au înmormântat în 26 Iulie v. (8 August n.) a. c. orele 10 a. m., în cimiterul gr. or. din loc. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Halmagiu, la 26 Iulie v. (4 August n.) 1904. Vasile Groza și soția Valeria ca frate. Octavia m. Venter, Anna m. Lazar, ca surori. Melania văd. Dr. Groza C., ca fiu și fică ca cumnată, res. nepot și nepoată. Alesandru Filip, Gavril Venter, Cornel Lazar, ca fii și fice ca cumnați res. nepoți și nepoata.

Împărțind și noi durerea pierderii defunctului, trimitem condoleanțele noastre sincere, adânc intristatelor rudeni.

Inchestia școalelor. Cum aflăm Inaltpreasfințitul Domn Archiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu a declarat în ancheta ce o convocase dl ministru de instrucție publică la Budapesta în chestia proiectului de lege despre reforma învățământului public popular, că și susține dreptul de a subșterne în scris guvernului gravaminele, cari din punctul de vedere al autonomiei biserice și școlii ortodoxe române pot fi ridicate în contra proiectului de lege. Suntem în măsură a putea comunica cetitorilor, că aceste gravamine trecute într'un amănunțit memorand au fost înaintate zilele trecute domnului ministru de culte și instrucție publică, spre binevoitoare luare în considerare la textuarea finală a proiectului său de lege.

Societatea pentru fond de teatru român. Își va ținea adunarea sa generală din acest an în Brad, în zilele de Duminecă și Luni, 15/28 și 16/29 August 1904. Invităm la aceasta adunare generală pe toți membrii fondatori, ordinari și ajutători ai societății, precum și pe toți binevoitorii ei și sprijinatorii culturii românești.

Programa - I. Ziua primă. Duminecă, în 15/28 August 1904: 1. Președintele deschide adunarea generală la 10 oare a. m. 2. Alegerea a doi notari pentru ședințele adunării. 3. Raportul general al comitetului societății asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă. 4. Alegerea unei comisii de 5 membri, pentru cenzurarea raportului general al comitetului. 5. Raportul cassierului despre starea cassei și peste tot despre averea societății. 6. Alegerea unei comisii de 5 membri pentru cenzurarea raportului cassierului. 7. Alegerea unei comisii de 5 membri, cari în înțelesul §-lui 5 din statutele societății vor inscrie membri fondatori, ordinari și ajutători pentru societate. 8. Cetirea disertațiunilor corespunzătoare scopului societății, sau de altă materie literară, înștiințate președintelui înainte de adunare. 9. Președintele ridică ședința.

II. Ziua a doua. Luni, în 16/29 August 1904. 1. Președintele deschide ședința. 2. Cetirea protocolului ședinței precedente și verificarea lui. 3. Raportul comisiei pentru câștigarea de membri noi. 4. Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului cassierului și averii societății. 5. Raportul comisiei însărcinate cu cenzura raportului general al comitetului. 6. Alegere comitetului pe un nou ciclu 3 ani. 7. Determinarea locului unde se va ținea adunarea generală pentru a. 1905. 8. Alegerea unei comisii de 3 membri pentru verificarea protocolului din ședința II. 9. Președintele încheie adunarea. Din ședința comitetului ținută în Brașov, la 1 Iulie n. 1904 Virgil Onițiu, v.-președinte. Dr. Iosif Blaga secretar

In amintirea serbării dela Putna. *Apel, către onorați p. t. domni autori și editori, onoratele redacțiuni ale diferitelor ziare și reviste, comitete organizatoare de serbare, etc. etc.*

Redacțiunea ziarului nostru „Deșteptarea“ a fost din multe părți rugată ca să inițieze o colecțiune a tuturor opurilor și scrierilor publicate cu ocaziunea serbării comemorative a centenarului al patrule a morții Voevodului Stefan cel Mare, apoi și o colecțiune a acelor numeri din diferite ziare și reviste în cari sunt publicate scrieri ocazionale, dări de seamă despre această serbare și mai ales despre serbarea comemorativă din 3/16 Iulie dela Putna.

Aceste colecțiuni se vor dona mănăstirii Putna spre a fi păstrate în archiva acestei mănăstiri în amintirea memorabilei serbări.

Un dar frumos ar fi aceasta, închinat mănăstirii unde zac osemintele marelui Voevod,

Spre a-l putea face însă toți cei chemați ar trebui să dea concursul lor.

Rugăm deci pre onor p. t. domni autori și editori, onor. redacțiuni ale tuturor ziarelor și revistelor, comitetele organizatoare de serbări etc. să binevoiască a da concursul D-lor sale, oferind pentru scopul amintit respectivele opuri, scrieri, reviste, numere de ziare etc. în câte 2 esemplare, pe cari le vor trimite la adresa subsemnată adecă: Redacțiunea ziarului „Deșteptarea“ Cernăuț. (Bucovina).

N'ar fi rău! Deputatul Bedőházy în firul vorbirii sale rostite Luni în dieta țerii în contra budgetului ministrului de instrucție publică și-a exprimat dorința, ca în școalele ungurești să se propună limbile naționalităților: română, sârbă etc. pentru-ca inteligența maghiară, cunocând literatura naționalității respective, să poată pune mâna pe conducerea culturală a ei. N'ar fi rău dacă s'ar realiza dorința dlui Bedőházy; nu pentru ca Ungurii să ne fie conducători n cele culturale, căci în așa măsură nu vor putea ei învăța limbile naționalităților, (dovadă progresul ce-l fac în limbă germană, studiu obligat în școalele medii), ci pentru-ca aceia dintre ei, cari vin în atingere cu poporul de altă limbă, ca funcționari publici fie la la ori-care dicasteriu, să se poată înțelege cu poporul, măcar cât de cât!

Replică (în „Chestiunea poveștilor în școala populară“). La răspunsul dlui Cadar reflectez pe scurt următoarele:

1) Susțin și mai departe, că e eroare fatală, ca un plan de învățământ să nu precizeze materialul de propus. Aceasta nu atât de dragul unității cât pentru evitarea erorilor.

2) Nimeni nu va alerga pe la învățători cu praxă după indigetări metodice. Noauă ne trebuie un plan bine precizat după care avem să ne orientăm fie-care.

3) Din capul locului eu am luat poziție numai față de povestile cari sunt certe ca învățăturile morale. Mi-am exprimat numai temerea, că nefiind planul de inv. precizat, învățătorii vor cădea în eroarea aceea.

Roșia 18 Iulie 1904.

Iosif Stanca
inc.

Nr. 140/903-4.

Convocare.

„Reuniunea învățătorilor români dela școalele populare confesionale ortodoxe din protopopiatele: Arad, Chișineu, Șiria, Boroșineu, Buteni, Radna și Hălmagiu“ va ținea adunarea generală a XIV-a în Șiria (Világos) Luni și Marți după Sfta Măria mare la 16/29 și 17/30 August a. c., la care invităm pe toți membrii, binevoitorii și spriginitorii cauzelor noastre culturale.

Programa:

Ședința I-a.

1. La 8 oare a. m. participare la serviciul Dumnezeesc.

2. Cuvânt de deschidere.
3. Apel nominal.
4. Presentarea rapoartelor.
5. Esmiterea comisiunilor censurătoare.
6. »*Psichologia revoluțiunilor*» disertațiune de Ioan Costa profesor preparandial.
7. »*Sărăcia și avuția*» disertațiune de Georgiu Purcariu contabil consistorial.

Ședința II-a,

8. »*Cugetarea și instinctul la animale*» prelegere de Nicolae Mihulin profesor preparandial.
9. »*Capacitatea școlii în activitatea sa*» disert. de Teodor Cherechian învățator în Galsa.
10. »*Noi învățătorii și poporul nostru*» disertațiune de Dimitrie Micu învățator în Șeitin.
11. »*Cestiunea pedepselor corporale*» disertațiune de Pavel Dârlea învățator în Boroșineu.
12. »*Cum să se propună religiuinea în școala poporală*» disertațiune și prelegere practică de Liviu Dublea învățator în Hodiș.

Ședința III-a.

13. Raportul general al comitetului și rapoartele funcționarilor.
14. Referada comisiunilor.
15. Propuneri și interpelări.
16. Alegerea locului și fixarea timpului pentru adunarea generală următoare.
17. Esmiterea comisiunii autentificatoare.
18. Încheierea adunării generale.

A r a d, din ședința comitetului ținută la 25 Iunie (8 Iulie) 1904.

Dimitrie Popoviciu,
secretar.

Iosif Moldovan,
vice-președinte.

Spre știre și acomodare.

1. Participanții sunt rugați a se însinua de timpuriu, pentru cvartir și banchet, la adresa D-lui *Alexie Doboș* învățator în *Șiria* (Világos.)
2. Plecarea din Arad, sub conducerea președintelui și a comitetului, va fi *Duminecă* în ziua Sf-tei *Mării mari* la 4 oare p. m. Spre a putea satisface cu demnitate pregătirilor ce se fac întru întimpinarea Reuniunii, rugăm a se întruni toți participanții cu $\frac{1}{2}$ oară mai înainte de plecare, în sala de așteptare dela gara din Arad.
3. După sosire se va face încvartirarea, ear la 8 oare seara se vor întruni participanții la o serată de cunoștință.
4. Pentru bilete de călătorie cu favor, a se adresa la Domnii președinți din despărțăminte, eventual la vice-președintele *Iosif Moldovan*, director școlar în Arad.
5. Aflăm de bine a accentua și aici, că Luni seara, în ziua primă a adunării generale,

se va aranja în onoarea și în favorul Reuniunii: *Concert împreună cu petrecere de joc*. Programă se va publica în ziare, ear' invitări speciale nu se trimit.

Concurse.

Pentru îndeplinirea stațiunii vacante învățăto-rești dela școala noastră din comuna **Batta** — ppresbiteratul Lipovei — se escrie concurs cu **termin de 30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Beneficiul anual, împreună cu acest post este :

1. Salar în bani numerar : 700 cor. ;
2. Pentru scripturistică inv. 30 cor. ;
3. Pentru conferință 30 cor. ;
4. 40 metrii de lemne în preț de 80 cor., din care se va încălzi și sala de învățământ ;
5. Cortel liber în localitatea școlii, cu 2 chilii și grădină de legume de 1 jug. ;
6. 5 jug. pământ estravilan, cari aduc un venit anual de circa 200 cor. Alegândul învățator e deobligat fără alta remunerațiune, a presta și serviciul de cantor la biserică.

Recurenții sunt avisați ca recursele lor ajustate cu documentele de cvalificațiune — prescise, și cu declarațiune, că de când își va forma pretenșiunea de cvincvenal, — adresate comitetului parochial din Batta, au a-le subșterne, până la terminul susindicat P. T. D-lui *Voicu Hamsea*, ppresbiter în Lipova (Lippa); precum și a se presenta în vre-o *Duminecă* ori *sărbătoare* în sf-ta biserică din Batta, spre a-și arăta des-teritatea în cântare și tipic.

Batta, 4/17 Iulie 1904.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *Voicu Hamsea*, proto-presbiter.

—□—

1 3

Pentru îndeplinirea postului de învățator la școala noastră din comuna **Dorogș**, ppresbiteratul Lipovei se escrie concurs cu **termin de 30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”.

Beneficiul anual împreună cu acest post este : 1) Salariu în bani gata 250 cor. 2) 50 de chible de bucate, jumătate, grâu, jumătate cucuruz sfărmat, 3) 4 jugh. pământ estravilan, din care $\frac{1}{2}$ jugh. fânaț, ear restul arător, 4) 12 stângini de lemne, aduse în ocolul școlii, din cari se va încălzi și sala de învățământ, computeate în bani 1 0 cor., 5) Pentru conferință 0 cor. 6) Pentru scripturistica învăț. 7 cor. 7) Cortel liber, 2 chilii, cămară, grajd este; cu grădină de legume de 1 jugh. 8) dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.

Se notează, ca de oare-ce văduva învățătoareasă, conform Regulamentului în vigoare, are să capete salarul până la finea anului 1904, alegândul învățator, pe lunile Sep. — Decembrie inclusive, va primi dela com. bis. pe fie-care lună 30 cor. și apoi dela începutul anului 1905, va primi salarul întreg.

Alegândul învățator este deobligat a îndeplini și serviciul de canotrat la biserică fără altă remunerațiune.

Cvinqvenalele provăzute în lege, se vor acorda numai după serviciu de 5 ani consecutivi-prestați în comuna Dorogș, și computeați dela introducerea sa în oficiu.

Recurenții sunt avisați ca recursele lor ajustate cu documentele legale de cvalificațiune, și adresate comitetului parochial din Dorogș, să le subștearnă

până la terminul susindicat, P. T. D-lui Voicu Hamsea, ppresbiter în Lipova (Lippa), precum și să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf-ta biserică din Dorgoș, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Recurenții cari vor dovedi capabilitatea de a instrui și conduce cor vocal, vor fi preferiți.

Dorgoș, în 4/17 Iulie 1904.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *Voicu Hamsea*, protopresbiter.

—□—

1—3

Se escrie concurs pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți dela cl. II-a din com. **Șoimoș** protopopiatul Radnei cu termin de alegere pe **29 Aug.** „Tăierea capului sf. Ioan botezătorului“ 1904.

Emolumentele sunt: 1) salar în bani gata 600 cor. 2) 12 m. lemne pentru învățător, iar pentru încălzitul școlii și pentru curatorat se îngrijește com. bisericească. 3) scripturistică primește dela com. bis. după trebuință. 4) spese de conferințe va primi din lada com. politice și încât acelea nu s'ar acoperi de acolo, atunci le va suplini com. bis. din speșele cultului, 5) drept de pășunat are învățătorul pentru vitele ce le va avea, având a solvi taxa de pășunare întocmai ca locuitorii 6) cvartir are, din 2 chilio, cuină, podruni, cămară precum și grădină de legumărit 7) contrib. după persoana sa o va solvi învăț. 8) alegândul inv. va avea să ducă și cantoratul în bis. strana dreaptă, fără alta remunerațiune; — dela înmormântări unde va fi pofit și unde va merge perondat cu colegul său, va căpăta taxa de câte 1 cor. 10 fil. iar dela înmormântări ceremoniale 2 cor.

Reflectanții datorează a se presenta în sf. biserică din **Șoimoș** în vre-o Duminecă ori sârbătoare, spre aș arăta desteritatea în cant și tipic, iar recursurile lor ajustate cu documentele necesare adresate comit. par. le vor subșterne P. O. Domn ppresbiter Procopie Givulescu în M. Radna până în 27 Aug. a. c. s. v. Având recurenții a da declarațiune că pe baza serviciului prestat în altă comună, nu'ș formează dreptul de a cere cvincevenal dela această comună.

Din ședința extra ordinară a com. parochial.

Ș o i m o ș la 24/6 August. 1904.

I. Vuculescu

președ. com. parochial.

Simeon Bârlea

notar comitetului par.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual *Procopie Givulescu*.

—□—

1—3

Pentru stațiunea învățătorescă dela școala gr.-or. română din **Tornea** ppresbiteratul și inspectoratul Aradului, se escrie concurs cu terminul de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: În bani numerari 600 cor. 2) 3 orgii de lemne, din care a se încălzi și sala de învățământ, 3) 20 cor. în speșele pentru conferințele învățătoresți, 4) Scripturistica de lipsă se va solvi din comuna bisericească. 5) Cortel cu grădină de legume. 6) Cantoratul de biserică nu se va remunera ci numai tacse dela funcțiunile obveninde.

Recursurile ajustate conform prescrișelor Statutului Organ. și provăzute cu declarațiune, că pe baza serviciului ne'nterupt ca învățător în aceasta comună va forma pretensiune la cvincevenal, adresate comitetului parochial din **Tornea** să se trimită părintelui protopop subșcris în Arad; — având recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătoare a-se presenta în biserică din

loc, spre a-și arăta desteritate în cântare și tipicul bisericesc.

Comitetul parochial

În conțelegere cu: *Vasilie Beleş* ppresbiter și inspector școlar.

—□—

1—3

Se publică concurs pentru îndeplinirea definitivă a stațiunilor învățătoresți din:

1) *Sabolciu* cu venite 1) 360 bani gata: 2) 2 jugh. mici estravilan 200 coroane, sau costul acestor două poziții în bani; sperativă întregire dela stat 100 cor. de tot: 800 cor. Cvartir și grădină de legume. Ziua alegerei **5/18 Septembrie a. c.**

2) *Surduc* cu veite 1) 360 cor. în bani gata solviți anticipative în rate lunare, 10 cubule cucuruz sfărâmat a 10 cor. eclesia școlară computată în 60 cor. 16 metri lemne, cu crengile lor, din care se va încălzi și sala de învățământ în preț de 40 cor. pentru școala de repetiție din partea comunei politice 40 cor. de tot 60) cor. Ziua alegerei **8/21 Septembrie a. c.**

3) *Telecuș* cu venit de 600 cor. bani gata un intravilan de 1/4 jugh. cvartir separat de școală. Ziua alegerei **8/21 Septembrie a. c.**

Sarcinile publice le vor suporta aleșii. Aceste stațiuni învățătoresți sunt îmbinate și cu cantoratul, pentru care vor beneficia stolele usuate în comună și anume în *Sabolciu* înmormântare mare 1 cor. cea mică 80 fil. în *Surduc* cea mare 1 cor. cea mică 40 fil. în *Telecuș* înmormântare mare 1 cor. cu liturgie 2 cor. cea mică 40 fil. — În toate comunele sfințirea apei mici și liturgie privată a 40 fil.

Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus, recursurile lor, ajustate conform regulamentelor în vigoare și adresate comitetului parochial să le trimită P. O. Oficiu pprese în **Ūrgeteg p. u.** Elesd împreună cu declarațiunea că de când își formează dreptul la cvincevenal până la 3/16 Sept. având până la alegere a-se presenta în care-va Duminecă sau sârbătoare în sf-ta biserică din comuna la care au recurs spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetele parochiale.

Cu consensul meu *Iosif Moldovan* adm. ppresb.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din comuna **Calăție**, se escrie concurs cu terminul de alegere pe **12/25 Septembrie a. c.**

1. 600 coroane bani gata eiectați pe locuitorii comunei, 2. 8 stângeni de lemne pentru încălzitul salei de învățământ și a locuinței 3. 12 cor. pentru conferință. Eventualele întregiri și cvincevenalele se vor esopera dela stat. Alesul va fi îndatorat a îndeplini și postul cantoral pe lângă stolele usuate.

Recursurile ajustate cu documentele prescise sunt a-se înainta P. On. oficiu protopresbiteral în **Ūrgeteg p. u.** Elesd în terminul legal. Reflectanții vor avea a se presenta în sf biserică în care-va Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința comitetului-parochial din **Calăție** ținută la 29 Iunie st. v. 1904.

Comitetul parochial

Cu consensul meu: *Iosif Moldovan* adm. protopresbiter

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător din școala confesională gr.-or.-rom. din **Corbești** (comitatul Aradului, ppresbiteratul Maria-Radna) se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala“.

Suplement la „Biserica și Școala“ Nr. 31.

Emolumentele sunt: 1) în bani gata 280 cor. 2) 12 stângeni de lemne, din cari a se încălzi și sala de învățământ, 3) pentru rescumpărare fânului 48 cor. 4) pentru conferință 10 cor., 5) cvartir liber cu intravilanul școlii, 6) în bucate 6 șinici grâu și 6 șinici cucuruz.

Doritorii de a ocupa aceasta stațiune sunt avertați ca recursele lor ajustate cu documentele legale și adresate comitetului parochial din Corbești, să le substearnă până la termenul susindicat părintelui protopop Procopie Givulescu în Maria-Radna, având a se prezenta în sf-ta biserică din loc, spre a-și arăta dexteritatea în tipicul și cântările bisericesti.

Corbești la 27 Iunie (10 Iulie) 1904.

Comitetul parochial.

In absența P. O. D. protopresbiter tractual

Ioan Vuculescu preot concrezut cu conducerea oficiului.

—□—

1—3

Pentru vacantul post de paroch din **Crivobara** tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. O sesiune parochială stătătoare din 32 jugere pământ arător; 2. Intregire dela stat 686 cor. 68 fil., întruna cu rețut de cvartir; 3. Stolele usuate, anume: a) dela o cununie 2 cor., b) dela botez 40 filori, c) dela înmormântare de copil până la 7 ani o coroană 20 fil., dela 7 ani în sus 2 cor., ear cu intrare în sf. biserică 3 cor., pentru o stare 40 fil., pentru un stâlp 2 cor. și pentru predică funebrală . cor.; d) slujirea pomenei 20 fil. de cap, asemenea și pentru slujirea hainelor de poamană 20 fil. de rând; e) pentru sfințirea unei case noauă 1 cor. ear pentru sfințirea unei vechi 40 fil.; f) pentru sfințirea unei fântâni 1 cor.; g) pentru o liturgie pentru vii 40 fil.; la morți asemenea; h) pentru slujba la bolnavi 20 fil.; afară de slujba marelui Vasilje, care e 80 fil.; i) un estras 2 cor. și o coală de informațiune familiară 4 cor

Refiectanții la acest post, petițiile lor, instruate conform legilor în vigoare, să le așternă comitetului parochial, pe calea oficiului protopresbiter gr. or. rom. din Belinț (Bélinecz, Temesmegye), în termenul concursual și sunt poștiți a se prezenta într-o Duminecă sau într-o sârbătoare în sf. biserică din Crivobara, spre a-și arăta dexteritatea în ritualii și eventual în oratorie.

Belinț, în 16/ 0 Iulie 1904. Comitetul parochial în înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter

—□—

2—3

Pentru conferirea unui știpeudiu de 280 cor. din fundațiunea „Zsiga“ se publică concurs cu termen până la **35 August** n. a. c.

Concurenți au să-și trimită recursurile la adresa comitetului parochial în Beiuș prevedința ca următoarele documente:

a) estras de botez; b) testimoniu școlastic; c) atestat de paupertate; d) atestat medical despre starea sanitară.

Se observea: că știpeudistul va avea să între în internatul diecesan, gr. or din Beiuș, având a solvi suma știpeudului în taxa de întreținere.

Beiuș, la 2 Aug. 1904.

Comitetul parochial din Beiuș.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești din **Dubești** inspectoratul Leucusești, se escrie concurs cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala.“

Venitele împreunate cu acest post sunt: 1) Salar 400 cor.; 2) naturale: 20 hl. cucuruz 200 cor.; 3) 20 metri de lemne, din care se va încălzi și sala de învățământ 40 cor.; 4) conferința 16 cor.; 5) Scripturistica 5 cor.; 5) Cvatir liber cu grădină de legume.

Recurenții sunt poștiți ca recursele ajustate conform regulamentelor în vigoare și adresate comitetului parochial din Dubești să le trimită P. On. Doimn Ioan Căpitan inspector școlar în Cladova u. p. Bethlenháza, iar până la alegere să se prezenteze în sf. biserică din Dubești spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului parochial ținută în Dubești la 11/24 Iulie 1904.

În conțelegere cu mine: *Ioan Căpitan*, insp. de școale.

—□—

2—3

În urma ordinațiunei Ven. Consistor Orădan din 8/20 Iulie a. c. Nr. 1436, se escrie concurs pentru următoarele stațiuni învățătorești, cu termen de alegere în **30 zile** dela prima publicare, și anume:

1. *Burda*, 2. *Cresnia*, 3. *Curățele* fil. *Pocioveliște*, 4. *Ds. Gurbești*, 5. *Căbești*, 6. *Pocola*, 7. *Sămărtin B.*, 8. *Feneriș*, 9. *Drăgoteni*, 10. *Rotărești*, fil. *Ojești*, 11. *Vărășeni*, fil. *Copăceni*, 12. *Ceica*, 13. *Ceișoara*, 14. *Dușești*, 15. *Cârpești-mici*, 16. *Cârpești-mari*, 17. *Crăncești*, 18. *Hidișin*, cu filia *Albești*, 19. *Coșdeni*, 20. *Spinușiu*, cu filia *Popmezeu*, 21. *Câmpani Pm.*, 22. *Vălani Pm.*, 23. *Foreu Ds.*, 24. *Seucani* și 25. *Iăncesti*.

Emolumentele — sau salarul pentru fie-care stațiune din celea sus înșirate — sunt organizate încă din anii 1893, și 1895, — parte în bani numerari, — parte acoperit din bucate și lemne la minimul prescriș de 600 coroane, — nu altcum: ca adaos și venitele cantonale, — notificându-se tot-odată, că: Comunele cari nu vor fi în stare a da salarul prescriș de lege — sunt îndeptățite la întregirea salarelor pentru învățatori evaluecați a cere ajutor dela stat, — nu altcum și cvincvinalele puse în prospect.

Deci doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile acestea, sunt avertați: ca recursele provăzute cu toate documentele prescrișe a-le adresa respectivului Comitet parochial — trimitându-le subscrisului protopresbiter în **30 de zile** dela prima publicare, — având în vre-o Duminecă sau sârbătoare a se prezenta la S. biserică din comunele la cari va competi, îndatorat fiind tot-odată a conduce și cantoratul în biserică și a propune și în școala de repetițiune, fără altă remunerațiune.

Răbăgani, 12/25 Iulie 1904.

Din încredințarea Ven. Consistorial Orădan, fără consensul comitetelor parochiale:

Elia Moga,

ppresb. Beiușului.

—□—

2—3

Se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“ pentru definitivă împlinire a următoarelor stațiuni învățătorești din inspectoratul *Halmagului*:

1. *Iosaș*, cu emolumentele: 1) bani gata 380 cor.; 2) 5 șinice grâu 5 șinice cucuruz = 10 cor.; 3) pentru lemne din cari este a se încălzi și școala = 60 cor.; 4) scripturistica și cărți 20 cor.; 5) conferința inv. 16 cor.; 6) cvartir corespunzător, supraedificate și grădină în natură.

2. *Honișor*, în bani : 420 cor. ; conferința 16 cor. scripturistica 8 cor., cvartir și grădină în natură.

3. *Săcaș*, în bani 534 cor., stole cantorale, cvartir și grădină în natură.

4. *Mădrigești*, în bani 430 cor., cvartir și grădină în natură.

5. *Valea-mare*, în bani 480 cor., conferința scripturistica, venite cantorale, cvartir și grădină în natură, cari toate la olaltă fac suma de 600 cor.

6. *Sirbi*, cu salariu de 476 cor., stole cantorale, conferință, scripturistica ; cvartir și grădină în natură.

7. *Prăvăleni*, cu salariu de 480 cor., stole cant., conferința, scripturistica, cvartir și grădină în natură.

8. *Dobroti*, cu salariu de 524 cor., peste tot

9. *Tomesti*, în bani 458 cor., pentru lemne 80 cor. ; conferința, scripturistica, cvartir în natură.

10. *Aciuța*, cu salariu peste tot de 500 cor. ; de cvartir va avea a se îngriji învățătorul însuși.

Se observă că la stațiunile unde salariul nu ajunge la minimul prescris prin lege, acela după îndeplinire cu învățătorii cvalificați, se va întregi prin ajutor sperativ dela stat.

Doritorii de a ocupa vre-un post din cele înșirate sunt avertați, ca recursurile ajustate conform „Regulamentului” și cu declarațiunea de când își formează dreptul la cvinevenal adresate comitetului parochial, respectiv, — să le trimită până la termenul indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. din **Halmagiu**, (Nagy-Halmagy) având a se prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare sub timpul concursului în biserică din comuna la care reflectează spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Pentru comitetele parochiale.

Din încredințarea Consistorului :

Cornel Lazar,
pavoch în Almaș.

—□—

2—3

Se avisează părinții, cari doresc să-și așeze copiii pe anul șc. 1904 -1905 în internatul român gr. or. diecezan din **Beiuș**, că cererile de primire au să le trimită la adresa senatului aceluși internat până la **15 August** st. n. a. c.

Taxa de întreținere cu toate la olaltă e 200 cor. care se solvește în patru rate anticipative, și anume: la 1 Sept. 15 Noemvrie. 1 Februarie și 15 Apr. n.

Elevii vor avea să aducă cu sine: a) 4 părechi de schimburi albe și cel puțin 4 batiste, b) 2 părechi de încălțăminte și 4 părechi de ciorapi sau obiele. c) 2 perne și 4 fețe de pernă, d) 1 țol sau o plapomă și 2 cerșafuri (lepedeie) e) 1 perie de vestminte și 3 de ghetă f) 3 ștergare și 2 pepteni, g) vestminte de lipsă.

Recursurile ajustate cu ultimul testimoniu școlar cu atestat de botez și atestat medical sunt a se trimite până la termenul sus amintit, pe lângă observarea, că în recurs părinții au să declare, că cunosc toate condițiile de primire și se deobligă a le îndeplini.

Dat din ședința senatului ținută la 20 Iulie st. n. 1904.

Vasilie Pap ppresb. preș. senatului.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii de învățătoare la școala gr.-or. r. din comuna **Șeitin** se escrie concurs cu termen de **30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”**.

Emolumentele: 1) Salariu în bani gata 720 cor. solvibil lunar anticipando, 2) 80 cor. bani pentru cvartir 3) 60 cor. relut de lemne, 4) 12 cor. pentru scripturistica, 5) pentru conferință pe lângă prejură 4 cor. diurnă la zi.

Reflecșiunea la cvinevenal, respective decernarea aceluia se consideră de îndreptățită numai la cinci ani după ocuparea acestui post în mod definitiv.

Recursurile provăzute cu documentele prescrise de lege, adresându-le comit. par. gr. or. rom. din Șeitin, recurentele le vor înainta R. Dn. Protopop tractual **Vasilie Beleş** în Arad

Din ședința comit. par. gr. or. rom. din Șeitin ținută la 12/ 5 Iulie 1904.

Dimitrie Mesarosiu

preș. com. par.

Demetriu Micu

not. com. par.

Cu consensul meu: *Vasilie Beleş* ppresbiter și insp. școl.

—□—

3—3

Se escrie pe stațiunea învățătorească din **Iermata**, tractul protopresbiteral al lenopolei cu termen de alegere la **22 August** (4 Sept.) a. c.

Emolumentele sunt: 1) salariu în bani gata 600 cor. 2) pentru conferințe inv. 12 cor. 3) pentru scripturistica 10 cor. 4) pentru curatorat 14 cor. 5) pășunatul alor 3 capete vite, ori rescumpărarea de 24—30 cor. 6) dela înmormântări mari cu liturgie 1 cor. dela înmormântări mici 40 fil. 7) cvartir liber cu 2 chilii, grajd și grădină de legume. De curățitul școalei și de lemne de încălzit se va îngriji comuna.

Reflecșanții sunt poștiți a se prezenta în biserică spre a se face cunoscători poporului, eară recursurile le vor subșterne pe calea P. O. Oficiu protopresbiteral. **Iermata**, la 14 Iulie 1904.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu mine: *Constantin Gurbău* ppresb.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de *capelan temporal* pe lângă veteranul paroch **Iosif Illesiu** din **Gurbed** cotul **Bihor** ppresbiteratul **Tinca** cu termen de alegere pe ziua **24 August** (6 Sept.) 1904.

Dotățiunea postului de paroch este: 1) casa parochială foarte acomodată cu grădină și supraedificațiile necesare 2) 21 ¹²²⁰/₁₆₀₀ jug. pământ arător, 3) stolele satorite de comitetul parochial, numărul sufletelor 1253 4) dela fie-care casă câte 30 litre cucuruz sfărmat, numărul caselor 242 5) Intregirea dotățiunii dela stat pentru preoți fără 8 clase 124 cor. 66 fil. Se notifică ca dările publice le solvește parochul.

Din aceasta dotățiune capelanul ales va folosi jumătate, dar de cvartir se va îngriji capelanul pe sepele sale, remănând casa parochială și grădina în exclusivă folosință a parochului veteran — cât timp va fi în viață.

Capelanul va fi îndatorat în înțelesul strict al cuvântului a îndeplini independent de veteranul paroch toate agendele parochiale și să catechizeze elevii din școală fără a putea pretinde dela parochie alta remunerațiune.

Reflecșanții la acest post recursurile lor ajustate conform regulamentului pentru parochii cu documente pentru parochie de a II clasă adresate comitetului parochial să le subșternă subșcrisului protopop până în ziua 12/24 Aug. a. c. și să se presinte în sf-ta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cele rituale. Din ședința comitetului parochial ținută în **Gurbediu** la 23 **Maiu** (5 Iuniu) 904.

Aurel Rocsin

Iosif Leu

notar.

În conșelegere cu mine: *Nicolae Rocsin* ppresb.

—□—

3—3

Pentru vacanta stațiune învățătorească din **Tămașda** (tractul **Tincei**) prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere pe **23 Aug. 5 Septemvrie 1904**.

Emolumentele sunt: a) salariul în bani gata 500, coroane b) 14 holde și 6□ pământ arător și 2 imașuri c) cvartir liber cu 2 chilii 1 cuină de iarnă 1 cămară 1 grajd de vite și grădină de legume d) pentru scripsală 6. cor., e) dela înmormântări mari 2 cor., dela mici, unde va fi poftit, 1 coroană.

Alesul învățător va fi îndatorat a solvi toate dările după pământul folosit.

Reflectanții au să-și aștearnă petițiile până la 12/25 August a. e., instruite amăsurat legilor în vigoare, și intru cât ar fi fost aplicați, și cu atestat despre serviciul de până acum și cu o declarațiune că cu începere de când și formează pretensiune la cvinevenal, comitetului parochial, pe calea oficiului protopresbiterial gr. ori din (Méhkerék Bihar megye) și într'o Duminecă or. sârbătoare a se presenta în sf. biserică din Tâmașda spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Tâmașda la 6/ 9 Iunie 1904.

Alexandru Vașadi
președ. com. parochial.

George Gherdan
not. com. parochial

În conțelegere cu mine: Nicolae Rocsin prptopresbiter.

—□— 3-3

Cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala“, prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea postului învățătoresc din T.-Remete (inspectoratul Timișorii), devenit vacant prin abdicere.

Emolumentele anuale sunt 1) în bani gata 500 cor., din care 00 cor., sunt a se computa ca remunerare pentru școala de repetițiune economică; 2) pentru conferință 20 cor.; pentru scripturistică 10 cor.; 3) în naturale 6) chible bucate, 1/2 grâu și 1/2 cucuruz; 4) pentru încălzirea salei de învățământ 16 metri de lemne, ce rămâne cade în folosul învățătorului; 5) cvinevenalul după 5 ani de serviciu prestat în comună; 6) cortel liber acomodat cu 2 odăi la stradă și aparținătoarele; 7) dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.; 8) pentru curățitul și încălzitul salei de învățământ se va îngriji parochia. Alesul e obligat a providea școala de repetițiune economică și cantul.

Recurenții au să-și înainteze recurselile la p. on. oficiu presb. în Timișoara și a se presenta în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Cei cu clase vor fi preferiți.

Dat din ședința com. par. ținută în Remetea, la 4/17 Iulie 1904.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresb Dr. Tr. Putici insp. de școale.

—□— 3-3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala confesională gr. or. română din comuna Bodrogul vechiu, (inspectoratul Timișorii) filia sfânta mănăstire Hodoș-Bodrog, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“ Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele: 1) în bani gata 600 coroane; 2) pentru lemne 20 cor.; 3) pentru conferințele învățătoresci 10 coroane; 4) pentru scripturistică 9 coroane și 5) cvartir liber cu grădină, și cvinevenalul prescris de lege, computat după 5 ani prestați ca învățător în această comună. Dela recurenți se recere, să poșeadă evaluețiunea prescrisă de legile în vigoare, atestat de moralitate și de serviciul învățătoresc prestat eventual până acum, și având învățătorul alegând a îndeplini și serviciul de cantor în sfânta biserică. Recurenții, până la alegere au să se prezenteze în biserică sf. mănăstiri, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Recurselile, instruate cu documentele necesare,

sunt a se subșterne în terminul indicat preanonatului părinte protopresbiter Dr. Traian Putici în Timișoara.

Comitetul parochial.

Archip Munteanu,
președ. comis. școlare.

Cu consensul ppresbiterului: Dr. Traian Putici, inspector de școale.

—□— 3-3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci din Șilindia, se escrie concurs cu termin de alege 30 zile, dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1), salar în bani 600 cor.; 2) 24 m. lemne din cari se va încălzi și sala de învățământ; 3) pentru conferință 20 cor.; 4) pentru scripturistică 10 cor.; 5) dela comuna politică 60 cor., pentru manipularea grădinei de pomărit; 6) cvartir cu 2 chilii și grădină; 7) dela înmormântări mari unde va fi poftit 1 cor., cu liturgie 2 cor., dela cele mici 40 fileri

Serviciul prestat în altă comună la solvirea cvinevenalului, nu se va lua în considerare.

Recurselile ajustate cu documentele prescrise și adresate comitetului parochial concernent, au a se subșterne la oficiul ppresbiterial din Butyîn (comit. Arad), având a se presenta recurenții, în care-va Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Axentie Chirila,
preș. com. par.

Alexandru Cuiedan,
not. com. par.

În conțelegere cu: Ioan Georgia ppresbiter, insp. școl.

—□— 3-3

Pentru întregirea stațiilor învățătoresci vacante din comunele subsemnate se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

1. Brădet, cu salar 520 cor. cu toate emolumentele și ajutor de stat.

2. Cârpenet, 600 cor. cu emolumentele.

3. Dumbravani, Broaște-Valea-Neagra 600 cor. și cortel cu grădina.

4. Gurani, Cociuba, 600 cor.

5. Hinchiriș, 600 coroane.

6. Poeni de jos, 480 coroane și eventual ajutor dela stat.

7. Poenii-de-sus, 600 coroane cu eventual ajutor de stat.

8. Chișcou, 600 coroane, cu toate emolumentele.

9. Câmp-Colești, 600 coroane, cu toate emolumentele.

10. V.-Seliște, 480 coroane și eventual ajutor dela stat.

11. Călugări, 600 coroane.

12. Sediște-Hersești, 88 cor. în bani, 18 cub. bucate, 6 stângini de lemne, stole cantorale, cortel cu grădină și eventual ajutor de stat.

Recurenții vor avea a-și trimite petițiunile ineztrate cu documentele recerute în terminul prescris la subscrisul în Beiuș.

Beiuș, la 14/27 Iulie 1904.

În conțelegere cu comitetele paroch.: Vasilie Pap, prot. Vașcoului.

—□— 3-3

Pentru îndeplinire postului învățătoresc cantoral gr. or. rom. din Miheleu com. Bihor protopresbiteratul Tinca cu termin de alegere pe ziua de 25 August (7 Septembrie) 1904. Pe lângă următorul salar: 1) cvartir liber; 2) 360 cor. bani repartisați pe locuitori; 3) întregire dela stat până la 800 cor. pentru învățător evalueat.

Reflecții recursele lor ajustate conform Regulamentului adresate comitetului parochial le vor subșterne subscrisului ppresbiter cel mult până în 1/25 Aug. a. c. și se vor presenta în vre-o Dumineca ori sârbătoare în biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Din ședința comitetului parochial ținută în Miheleu la 18/31 Iunie 1904.

Comitetul parochial.

In conșlegere cu mine: *Nicolae Rocsin*, protopop.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc cantoral din *Sititelec* comit. Bihor, protopresbiteratul Tinca, cu termin de alegere pe ziua 25 Aug. (7 Sept.) 1904. pe lângă salarul următor: 1) In bani gata 600 cor.; 2) Stolele cantorale; 3) Cvarțir liber; 4) Pentru învățătorul vrednic se va cere ajutor dela stat ca să se întregească salarul la 800 cor. Reflecții recursele lor ajustate conform Regulamentului le vor subșterne subscrisului protopop până în ziua de 12/25 August. a. c. și se vor presenta în biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Din ședința comitetului parochial ținută în Sititelec la 13/26 Iunie 1904.

Comitetul parochial.

In conșlegere cu mine: *Nicolae Rocsin* protopresb.

—□— 3 3

Pentru îndeplinire definitivă a postului învățătoresc cantoral dela școala *I. de băeți* și pentru postul de învățătoare dela *III-a școala de fete* din parochia *Tulca* cu termin de alegere pe ziua 24 August (6 Sept.) 1904 pe lângă salar anual de câte 600 cor., 40 cor. pentru lemne, cvarțir liber cu grădina; se notifica că după un serviciu de un an, dacă învățătorul, respective învăătorea vor dovedi rezultat bun li se va cere dela stat întregirea salarelor până la 800 cor.

Reflecții respective reflectantele la aceste posturi, recursele lor adresate comitetului parochial, le vor subșterne subscrisului protopresbiter până în ziua 12/25 Aug. a. c. și se vor presenta în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului parochial, ținută în Tulca la 4/17 Iulie 1904.

Eutimiu Blaga,
președinte.

Ioan Fodor,
notar.

In conșlegere cu mine: *Nicolae Rocsin*, protopresb.

—□— 3—3

Pentru îndeplinire definitivă a postului învățătoresc cantoral din *Gurbediu* com. Bihor protopresbiteratul Tinca, cu termin de alegere pe ziua 24 Aug. (6 Sept.) 1904. pe lângă următorul salar: 1) In bani gata 2 0 cor.; 2) In naturale 24 cubule bucate jumătate grâu, jumătate cucuruz; 3) cvarțir liber cu grădina de 1170□; 4) patru jugere catastrale pământ estravilan; 5) Pentru cantorat 10 cor. și stolele îndatinate și 6) ear pentru învățător care va conduce cor se va cere dela stat întregirea la 800 cor.

Reflecții la acest post recursele lor adresate comitetului parochial și ajustate Conform Regulamentului le vor subșterne subscrisului protopresbiter până în ziua 12/25 Aug. a. c. și se vor presenta în sf-ta biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Gurbediu 7 April n. 1904.

Aurel Rocsin,
președinte.

Moise Boițiu,
notar.

In conșlegere cu mine: *Nicolae Rocsin*, ppresbiter.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc cantoral din *Coașd* comit. Bihor protopresbiteratul Tinca cu termin de alegere pe ziua 24 August

(6 Sept.) 1904 pe lângă următorul salar: 1) Cvarțir liber acomodat și grădina; 2) În bani gata 600 cor.; 3) 4 cor. pentru lemne învățătorului; 4) Stolele cantorale usuate; 5) Pentru învățător vrednic se va cere ajutor dela stat să fie întregit salarul până la 800 cor.

Reflecții recursele lor adresate comitetului parochial și ajustate conform Regulamentului le vor subșterne subscrisului protopresbiter până în ziua 12/5 Aug. a. c. și se vor presenta în sf-ta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului parochial ținută în Coașd la 20 Iunie 1903.

Aureliu Rocsin,
președinte.

Micula Papp,
notar.

In conșlegere cu mine: *Nicolae Rocsin*, ppresbiter.

—□— 3—3

Pentru îndeplinire postului învățătoresc cantoral din *Micherechiu* cottul Bihor, tractul Tinca cu termin de alegere pe ziua 29/11 Septembrie 1904., pe lângă dotațiune anuală în bani gata 800 cor., solvinzi din casa bisericești anticipative în rate lunare, și stolele îndatinate unde va fi poftit. Se notifică că alesul e dator pentru salarul acesta să conducă cu școlarii cor și una strană, la cas când nu va fi în stare să conducă cor și strana numai 600 cor. va avea salar.

Reflecții recursele lor adresate Comitetului parochial și ajustate conform regulamentulului le vor subșterne subscrisului ppresbiter până în 12/5 Aug. a. c. și se vor presenta în sf. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Micherechiu 20/3 Iulie 1904.

Comitetul parochial

In conșlegere cu mine *Nicolae Rocsin* protopresbiter

—□— 3—3

Senegin contra tusei, răgușelei, durerii, de pept, ofitei, tusei măgărești, catarului astmei, greutății de respirat, lungoarei și tusei seci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, răcelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomac, greața și vomarea, sgârșiturile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. Prețul **1 cor. 20 fil., și 2 cor.**

Kaljodsarsapril. Mijloc escelent pentru curățirea sângelui la morburi secrete 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons, Închiderea scaunului e cauza diferitelor morburi, precum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului numai de cât să comandeze **Laxbonbons** zacharele purgative. plăcute și dulci la luat. Prețul **1 cor.**

Chimicale, drogue, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rom și altele. Tee russice, parfumuri, săpunuri, crem escelent pentru față și mâni. Articole cosmetice, oleu pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pecum și praf. Ori-ce fel de articol din bransă. Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge.

Cornel Demeter.

apotecar în Békás-Megyer strada principală nr. 46 (lângă Budapesta)